

*Załącznik do uchwały Nr /LXX/ /2023
Rady Gminy Komorniki z dnia 27 kwietnia 2023 r.*

Polityka Senioralna Gminy Komorniki na lata 2020-2025

Aktualizacja 2023

I. Wstęp

Polityka Senioralna na lata 2020-2025 przyjęta została z myślą o potrzebach osób starszych zamieszkujących gminę Komorniki. Dokument przyjęty Uchwałą Rady Gminy Komorniki XVI/126/2019 z dnia 24 października 2019 r. stanowił uszczegółowienie oraz rozwinięcie celów i działań zapisanych w gminnej strategii rozwoju.

Po trzech latach realizacji założeń Polityki został powołany zespół do jej przeglądu i aktualizacji. W jego składzie znalazły m.in. się szefowe klubów seniora oraz przedstawiciele urzędu gminy Komorniki, Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji i Gminnego Ośrodka Kultury oraz radni. Zadaniem Zespołu była ocena stopnia realizacji Polityki Senioralnej z perspektywy czasowej i zgłoszenie uwag wynikających z aktualnych okoliczności. Pierwsze trzy lata obowiązywania Programu upłynęły w cieniu pandemii covid-19. Osoby starsze to grupa, która szczególnie była zmuszona do zachowania ostrożności. Pandemia falowo nabierała na intensywności, w okresach jej „złżenia” seniorzy chętnie wracali do wspólnych aktywności i spotkań, stęsknieni towarzystwa i funkcjonowania poza domem. Działania w ramach Polityki Senioralnej były więc realizowane w miarę możliwości i w zależności od panujących warunków i obostrzeń.

Co mówią liczby?

Według prognozy demograficznej Głównego Urzędu Statystycznego [...], w perspektywie do roku 2050 ludność Polski będzie stawała się coraz starsza. Równolegle do przewidywanego spadku liczby ludności ogółem (o 4,3 mln osób do roku 2050), spodziewany jest stały wzrost liczby osób w wieku senioralnym.

W województwie wielkopolskim, podobnie jak w całej Polsce, postępuje proces starzenia się ludności. W 2021 r. współczynnik starości demograficznej zwiększył się o 0,4 p.proc. do 17,6% (w kraju o 0,4 p.proc. do 18,9%). Mediana wieku przesunęła się z 40,3 w 2020 r. do 40,7 lat w 2021 r. (w kraju z 41,6 do 41,9). Indeks starości, czyli relacja pokoleniowa dziadków i wnuczków zwiększyła się o 3 do 106 osób. Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego wyniósł 10, co oznacza, że na 100 osób w wieku 50–64 lata przypadało 10 osób w wieku 85 lat i więcej. W wyniku zmian w strukturze wieku ludności, wzrasta wartość współczynnika obciążenia demograficznego. W 2021 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 68,4 osób w wieku nieprodukcyjnym wobec 67,4 przed rokiem.

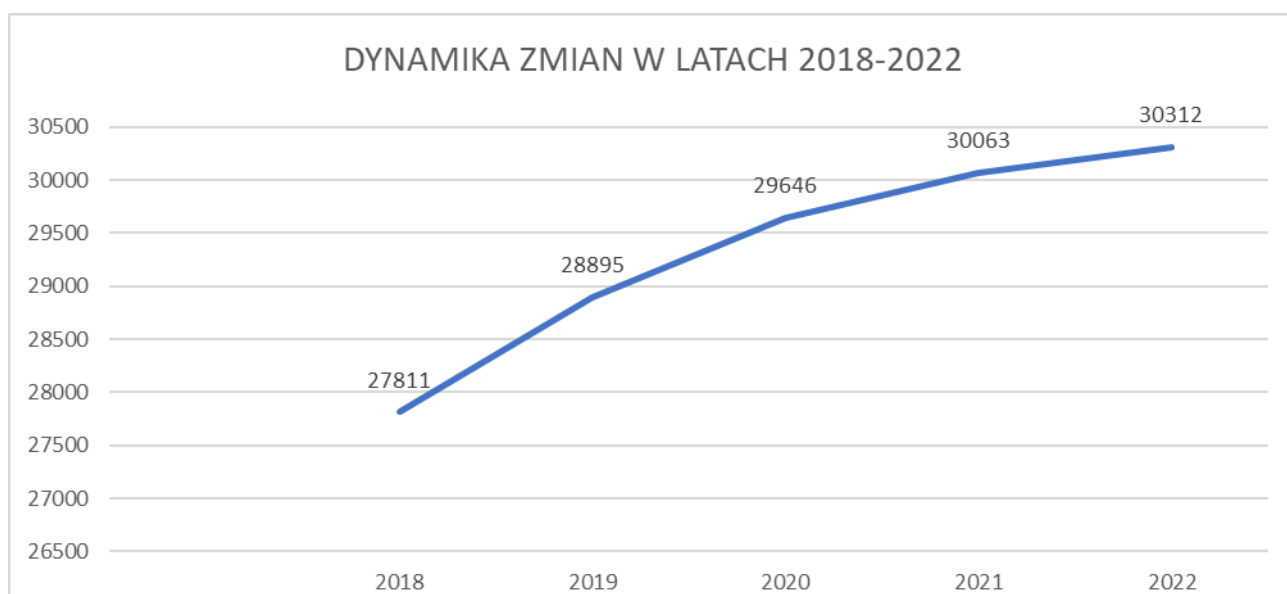
W województwie wielkopolskim populacja osób w wieku 65 lat i więcej zwiększyła się w ciągu roku o 2,2% i w 2021 r. objęła 616,2 tys. (wśród mężczyzn wzrost wyniósł 2,5%, a w grupie kobiet – 2,0%). W zbiorowości osób starszych obserwuje się przewagę liczebną kobiet – ich udział wyniósł 59,5%, tj. o 0,1 p.proc. mniej niż w 2020 r. Licniejsza grupa ludności w wieku 65 lat i więcej mieszkała w miastach (61,4% wobec 38,6% na wsi). Symptomatic wskazującym na starzenie się społeczeństwa

jest wzrost współczynnika starości demograficznej. W 2021 r. udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności wyniósł 17,6%, tj. o 0,4 p.proc. wyżej niż przed rokiem.

II. Diagnoza sytuacji osób starszych w Gminie Komorniki

2.1. Sytuacja demograficzna

Na koniec 2022 r. liczba ludności w gminie Komorniki wynosiła 30.312, w tym 15.674 kobiet i 14.638 mężczyzn. Od roku przyjęcia Polityki liczba ludności zwiększyła się o 1418. Osoby w wieku 60+, czyli adresaci polityki senioralnej stanowią obecnie 15% całej populacji gminy. To więcej niż w 2019 roku (11,3%).

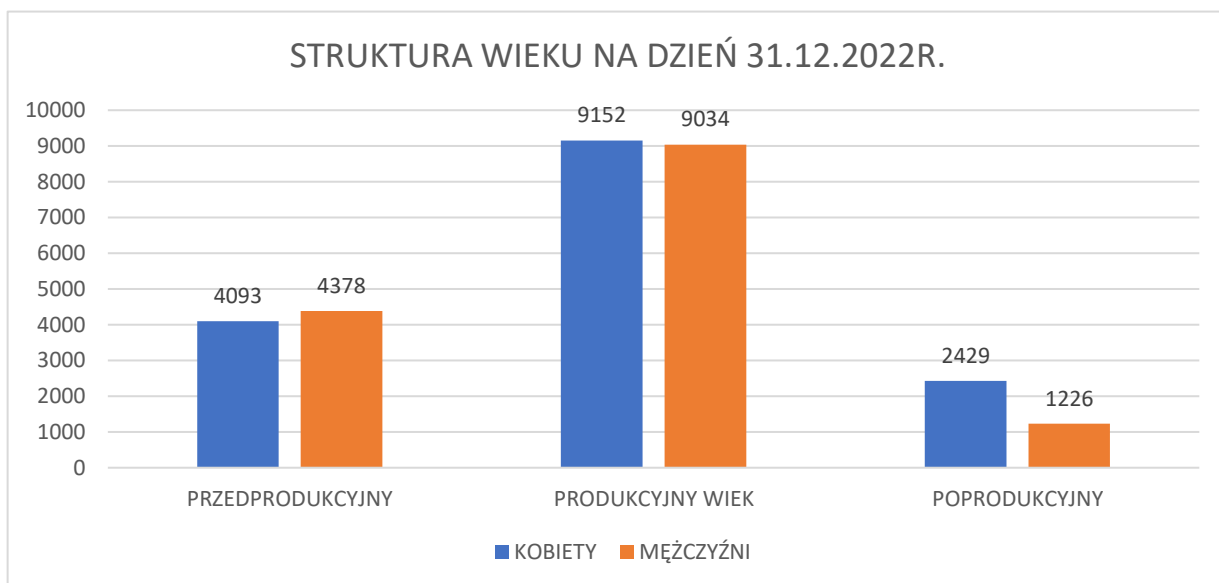

Dynamika zmian liczby mieszkańców Gminy Komorniki w latach 2018-2022.

W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych:

- liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) wynosiła 8.471;
- liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (15-59 lat i 15-64 lata) wynosiła 18.186;
- liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (60/65+) wynosiła 3655.

Mimo sytuacji demograficznej obserwowanej w skali kraju, społeczeństwo gminy Komorniki jest stosunkowo młode. Zgodnie z prognozą demograficzną opracowaną dla gmin, przewiduje się, że w 2030 r. Komorniki będą charakteryzowały się najniższym odsetkiem osób 60-letnich i starszych w ogólnej liczbie mieszkańców (14,7%). Nie oznacza to, że gmina się nie starzeje, ale przez intensywny rozwój w zakresie budownictwa mieszkaniowego, tak atrakcyjnego dla młodych osób z dziećmi i, w efekcie, wysoki przyrost naturalny, starzenie ludności w gminie postępuje wolniej.

Struktura wieku mieszkańców Gminy Komorniki, stan na dzień 31.12.2022 r.

Mieszkańcy poszczególnych miejscowości Gminy Komorniki, stan na 31.12.2022 r.

/porównanie z danymi z 2019 r./

Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców w wieku 60+	Kobiety	Mężczyźni	Osoby 60+ (%)
Chomęcice	1.311 (+168)	248 (+106)	136	112	19%
Głuchowo	701 (+7)	133 (+69)	70	63	19%
Jarosławiec	21 (-1)	2 (+1)	0	2	9,5%
Komorniki	9.462 (+852)	1309 (+281)	761	548	13,8%
Łęczyca	873 (+13)	211 (-10)	118	93	24%
Plewiska	11.398 (+615)	1534 (+354)	912	622	13,4%
Rosnowo	331 (+126)	35 (+16)	17	18	10,5%
Rosnówko	968 (+74)	212 (+39)	112	100	22%
Szreniawa	756 (+54)	154 (+31)	86	68	20%
Walerianowo	495 (+86)	68 (+10)	39	29	13,7%
Wiry	3996	705 (+526)	405	300	17,6%
Ogółem	30.313	4.611			15,2%
Kobiety	15.674	2.656			8,76%
Mężczyźni	14.638	1.955			6,4%

2.2. Instytucje i organizacje działające na rzecz seniorów.

Działania dedykowane seniorom podejmują w różnym stopniu wszystkie jednostki organizacyjne i pomocnicze, są to m.in.:

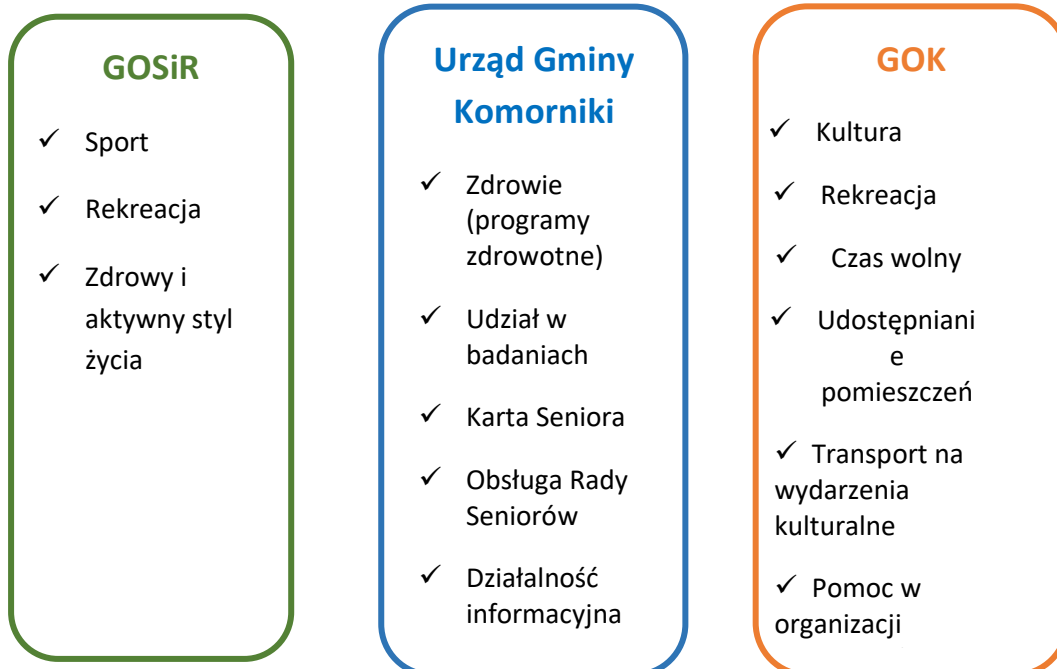
Gminny Ośrodek Kultury w Komornikach

- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Komornikach
- Gminna Biblioteka Publiczna
- Urząd Gminy Komorniki
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Komornikach
- Szkoły i przedszkola z terenu gminy
- Sołectwa
- Zakłady Opieki Zdrowotnej z terenu gminy Komorniki.
- Jednostki oświatowe i przedszkola
- Organizacje pozarządowe.

Ustala się, że głównymi realizatorami Polityki Senioralnej są:

- 1) Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Komornikach
- 2) Gminny Ośrodek Kultury w Komornikach
- 3) Urząd Gminy Komorniki,

przy następującym podziale obszarów działań:

Seniorzy zrzeszeni są w Klubach Seniorów:

- Stowarzyszenie Komornickich Seniorów „Aktywni Razem” – ok. 185 członków;
- Klub Seniora w Rosnówku - ok. 74 członków
- Klub Seniora w Plewiskach – ok. 68 członków;
- Klub Seniora w Łęczycy – ok. 48 członków.

Liczba seniorów zrzeszonych w klubach wzrasta, przy czym obserwuje się uczestnictwo tych samych osób w kilku klubach.

Gmina Komorniki i jej jednostki organizacyjne wspierają środowisko seniorów udostępniając im bezpłatnie gminne obiekty. Seniorzy organizują regularnie swoje spotkania w pomieszczeniach domów kultury, korzystają z obiektów sportowych Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Systematycznie biorą udział w imprezach zarówno o charakterze sportowo-rekreacyjnym jak i kulturalnych.

Od trzech lat Gmina Komorniki udziela dotacji w formie dofinansowania realizacji zadania publicznego Stowarzyszeniu Komornickich Seniorów. Stowarzyszenie realizuje z gminnych funduszy różne przedsięwzięcia skierowane do osób starszych, jak kursy komputerowe czy badania.

III. Problemy i oczekiwania osób starszych na podstawie rozmów.

Na spotkaniu w gronie członków Zespołu ds. aktualizacji polityki senioralnej dokonano przeglądu stopnia realizacji zamierzonych w 2019 r. działań oraz ówczynie zdiagnozowanych potrzeb i problemów.

Problemy – aktualizacja

Zdiagnozowane w 2019 r.	Aktualizacja 2023 r.
Dostępność lokali i przestrzeni/złe warunki lokalowe, w których seniorzy mogliby spędzać aktywnie czas (z dostępem do napojów i urządzeń sanitarnych).	Seniorzy nie zgłaszają problemów w zakresie dostępu do lokali i ich stanu technicznego. Regularnie korzystają z obiektów GOK i GOSiR, których stan jest na bieżąco utrzymywany na dobrym poziomie.
Ograniczone fundusze na wyjazdy i relaks.	Seniorzy zgłaszają potrzeby zwiększenia kwoty przeznaczonej na ten cel z uwagi na aktualną sytuację ekonomiczną.
Samotność i wykluczenie.	Problem nadal istnieje, zwłaszcza po okresie pandemii. Seniorzy widzą konieczność „wyjścia” do samotnych seniorów w ramach samopomocy sąsiedzkiej.
Ograniczony dostęp do rehabilitacji.	Jest to problem ogólnopolski o charakterze systemowym. Realizatorzy skupiają się na profilaktyce, bogatej ofercie zajęć sportowych, gimnastyki i spotkaniach z rehabilitantem.
Ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych.	Jest to problem ogólnopolski o charakterze systemowym. Przychodnie na terenie gminy są partnerami Programu „Komornicka Karta

	Seniora”. Gmina organizuje także cykliczne eventy „Biała Sobota”, z ofertą wizyt u lekarzy specjalistów. Gmina dofinansowuje także badania specjalistyczne dla seniorów organizowane przez Stowarzyszenie Komornickich Seniorów.
Trudności w dostaniu się do obiektów sportowych i kulturalnych (odległość).	Aktualnie Seniorzy nie zgłaszają problemów w tym zakresie. Dostępność do zajęć gimnastycznych jest zapewniona w każdej świetlicy wiejskiej oraz na ogólnodostępnych obiektach sportowych.

Oczekiwania – aktualizacja

Wyrażone w 2019 r.	Aktualizacja 2023 r.
Ciekawa oferta kulturalna dla seniorów: spotkania z ciekawymi osobowościami.	GOK organizuje cykliczne koncerty ze zniżką dla seniorów. W CTK oraz filiach GOK odbywają się także bezpłatne spotkania /wykłady/ warsztaty/porady prawne.
Organizowanie wycieczek i wyjazdów.	Pomoc w organizacji wyjazdów/wycieczek będzie realizowana proporcjonalnie przez GOK w ramach posiadanego budżetu. UWAGA: przyjmuje się założenie, że każdy senior posiadający Komornicką Kartę Seniora może uczestniczyć w jednym wyjeździe rocznie organizowanym przez jeden Klub Seniora. Pierwszeństwo w wyjeździe z dofinansowaniem mają seniorzy, którzy wcześniej nie korzystali z wyjazdu dofinansowanego. Za ewidencję osób korzystających z dofinansowania na wyjazdy odpowiedzialne są przewodniczące klubów seniora, we współpracy z GOK.
Organizowanie aktywnego spędzania czasu.	Oczekiwanie zaspokajane na bieżąco.
Zapewnienie warunków do aktywności fizycznej z opieką rehabilitanta.	W świetlicach wiejskich oraz na obiektach sportowych odbywają się regularne zajęcia z gimnastyki pod kierunkiem osób z uprawnieniami rehabilitanta.

Konsultacje z rehabilitantem i profilaktyka.	
Stwarzanie warunków do rozwijania pasji i zainteresowań.	Realizowane dzięki ofercie kulturalnej i sportowej dostępnej nieodpłatnie lub ze zniżką dla seniorów.
Integracja rówieśnicza i międzypokoleniowa.	Cykliczne eventy i spotkania realizowane we współpracy z gminnymi szkołami/przedszkolami oraz GOK.
Poprawa bezpieczeństwa.	Regularne spotkania z lokalnymi służbami – policja, straż gminna, ochotnicza straż pożarna.
Uruchomienie Karty Seniora.	Program uruchomiony w 2020 roku. Ponad 30 partnerów. Seniorzy wyrazili oczekiwanie, by intensywnie powiększać grono firm i podmiotów gotowych oferować zniżki dla seniorów. Do 2023 r. kartę seniora wyrobiło 815 komorniczank.
Powołanie Rady Seniorów	Rada Seniorów Gminy Komorniki została powołana w 2021 r. Obsługę zapewnia Urząd Gminy Komorniki i GOK (użyczenie pomieszczeń)
Stworzenie gminnego klubu seniora i wyznaczenie koordynatora działań na rzecz seniorów.	W trakcie funkcjonowania Polityki Senioralnej seniorzy zrezygnowali z pomysłu tworzenia jednego gminnego klubu seniora. Powstało Stowarzyszenie Komornickich Seniorów „Aktywni Razem”, zrzeszające seniorów głównie z Komornik, ale też innych miejscowości. Miejscowe kluby seniora postanowiły pozostać przy swojej formie działania.
	Seniorzy zgłosili ogólną potrzebę stworzenia stałej rubryki informacyjnej adresowanej do osób starszych w Nowinach Komornickich.

IV. Cele i kierunki działania realizacji Polityki Senioralnej

4.1. Adresaci Polityki Senioralnej

Adresatami Komornickiej Polityki Senioralnej są:

- seniorzy zamieszkujący Gminę Komorniki;

- organizacje skupiające seniorów;
- osoby, instytucje i podmioty zajmujące się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego.

4.2. Finansowanie

Zakłada się, że Program Polityki Senioralnej będzie finansowany ze środków własnych realizatorów, z tym, że:

- Urząd Gminy Komorniki
- Gminny Ośrodek Kultury w Komornikach
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Komornikach

planują każdego roku w budżetach swoich jednostek część poświęconą na realizację polityki senioralnej. Z uwagi na sytuację ekonomiczną i skutki wysokiej inflacji zakłada się, że środki przeznaczone na działania kierowane do seniorów będą corocznie podwyższane, w miarę możliwości finansowych.

Na rok 2023 poszczególne podmioty zaplanowały: Urząd Gminy Komorniki: 100.000 zł, Gminny Ośrodek Kultury: 150.000 zł i Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji: 80.000 zł. w ciągu roku zakłada się zwiększenie tych środków, w miarę możliwości finansowych.

Należy mieć na uwadze, że seniorzy to grupa mieszkańców, która w znacznym stopniu korzysta z przedsięwzięć, imprez i wydarzeń ogólnych, finansowanych z budżetów ww. podmiotów.

Program będzie finansowany także ze środków zewnętrznych, tj. partnerów Gminy w realizacji założeń polityki senioralnej, jak zaproszone do współpracy organizacje pozarządowe, partnerzy prywatni, ale także środki pozyskane w ramach Programów ogólnopolskich skierowanych do seniorów.

Do 31 stycznia każdego roku obowiązywania polityki senioralnej kluby seniora przedstawiają plany działań na dany rok każdemu z trzech głównych realizatorów. Sposób podziału środków i przyznania dofinansowania do poszczególnych zadań odbywa się w porozumieniu między realizatorem a klubem seniora i zależy od puli środków, które realizator ma w dyspozycji.

4.3. Koordynacja

Wójt Gminy Komorniki, wypełniając zapisy polityki senioralnej wyznaczył koordynatora ds. jej realizacji powierzając tę funkcję dyrektorowi Gminnego Ośrodka Kultury w Komornikach. Specyfika realizacji polityki senioralnej w kilku obszarach jednocześnie zweryfikowała taki stan rzeczy, dlatego seniorzy zgodnie przystają na następujące rozwiązanie:

Każdy z trzech głównych realizatorów polityki senioralnej (GOK, GOSiR i urząd gminy Komorniki) wyznacza z grona swoich pracowników osobę koordynującą działania na rzecz seniorów w zakresie działań statutowych tej jednostki.

Koordynatorzy współpracują ze sobą dla osiągnięcia najlepszych efektów i satysfakcji seniorów.

Polityka Senioralna realizowana będzie w stałej konsultacji z seniorami, którzy będą mieli możliwość opiniować podejmowane działania oraz przedstawiać własne potrzeby i propozycje przedsięwzięć.

Koordynatorzy pozostają w stałym kontakcie i współpracy w celu koordynacji podejmowanych działań i monitorują te działania w konsultacji z przedstawicielami klubów seniora na spotkaniach, które odbywają się nie rzadziej, niż raz na 6 miesięcy.

4.4. Cel główny Polityki Senioralnej

Liczba seniorów zamieszkujących gminę Komorniki rośnie. Proces ten będzie w kolejnych latach postępował. Dzisiejsi seniorzy są „młodzi duchem”, energiczni i chętni do podejmowania aktywności. Celem Polityki Senioralnej jest nadanie ogólnych ram do działania na rzecz naszych seniorów. „Półmetek” jest okazją do oceny, co w Polityce funkcjonuje poprawnie, a które jej elementy wymagają refleksji i weryfikacji. Trzy lata to wystarczająca perspektywa, by dokonać takiej oceny. Niniejsza aktualizacja jest wynikiem rozmów, konsultacji i wymiany opinii w ramach zespołu, czyli między beneficjentami a realizatorami Polityki Senioralnej.

4.5. Cele

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji	Wykonawcy	Status	Budżet
I. Zabezpieczenie osobom starszym dostępu do służby zdrowia i profilaktyki prozdrowotnej.	Organizowanie otwartych wykładów z zakresu profilaktyki zdrowotnej	Liczba wykładów z zakresu profilaktyki zdrowotnej	UG Komorniki	W trakcie	środki własne oraz środki zewnętrzne
	Wdrożenie Koperty życia/pudełka życia	Liczba osób, które otrzymały koperty życia	UG Komorniki	Zadanie wykonane	środki własne oraz środki zewnętrzne
	Uruchomienie szczepień przeciwko grypie.	Liczba osób, które otrzymały szczepionkę przeciw grypie z refundacją.	UG Komorniki NGO	Program realizowany z budżetu Starostwa Powiatowego i Stowarzyszenia Metropolia Poznań	środki własne oraz środki zewnętrzne
	Uruchomienie badań profilaktycznych z refundacją.	Liczba osób, które wzięły udział w badaniach profilaktycznych z refundacją.	UG Komorniki NGO	Dofinansowanie badań kardiologicznych, Białe soboty, udział w programach zdrowotnych	środki własne oraz środki zewnętrzne
	Organizacja Święta Seniora – imprezy integracyjnej dla seniorów, z poradami lekarskimi,	Zorganizowanie imprezy raz w roku	GOK GOSiR UG Komorniki	Zadanie realizowane	środki własne oraz środki zewnętrzne

	konsultacjami zdrowotnymi, itp., zawodami sportowymi i sprawnościowymi.				
II. Wzmocnienie systemu pomocy instytucjonalnej i społecznej skierowanej do osób starszych wymagających opieki i ich otoczenia.	Utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla seniorów.	Zagospodarowanie budynku po szkole w Wirach na miejsce dla seniorów do 2025 r. Wykorzystanie potencjału miejsca i okolic do stworzenia domu, w którym osoby starsze otrzymają pomoc, zyskają towarzystwo, podniosą poczucie własnej wartości i samodzielności. Bliskie sąsiedztwo przedszkola oraz szkoły stwarzać będzie doskonałe warunki do podejmowania wspólnych działań przez osoby starsze i dzieci/młodzież.	OPS UG Komorniki	W latach 2020 - 2023 udział w projekcie DZIENNY DOM OPIEKI MEDYCZNEJ w ramach programu "USŁUGI SPOŁECZNE I OPIEKA MEDYCZNA DLA MIESZKAŃCÓW WIELKOPOLSKI". Seniorzy podtrzymują pilną potrzebę utworzenia Dziennego Domu Pobytu Seniora na terenie gminy. Obiekt szkoły w Wirach został wdzierżawiony szkole Waldorfskiej do 2030 r.	Środki zewnętrzne
	Wspieranie różnych podmiotów w zatrudnianiu animatorów osób starszych, asystentów i/lub opiekunów osób	Liczba zatrudnionych opiekunów.	OPS UG NGO	Zadanie realizowane przez OPS	Środki własne

	starszych znajdujących się w słabej kondycji fizycznej i psychicznej.				
	Tworzenie wolontariatu działającego na rzecz osób starszych – samopomoc sąsiedzka	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie wolontariatu.	UG OPS NGO	Zadanie nie rozpoczęte	Środki własne Środki zewnętrzne
	Wdrożenie systemu teleopieki	Wdrożony system teleopieki do 2025 roku.	UG, OPS, NGO	W latach 2020-2023 usługi teleopieki były świadczone w ramach "USŁUGI SPOŁECZNE I OPIEKA MEDYCZNA DLA MIESZKAŃCÓW WIELKOPOLSKI". W 2023 r. gmina przeznaczyła 60.000 zł na powierzenie tego zadania Fundacji Flandria.	Środki zewnętrzne Środki własne
	Wspieranie osób opiekujących się osobami starszymi	Realizacja programu Opieka Wytchnieniowa dla opiekunów. Liczba rodzin objętych wsparciem.	OPS	Zadanie realizowane	Środki zewnętrzne Środki własne
	Wspieranie organizacji działających na rzecz seniorów, w tym klubów seniora.	Ogłoszenie minimum jednego konkursu na udzielenie dotacji rocznie	UG Komorniki	Zadanie realizowane	Środki własne

III. Utrzymanie sprawności fizycznej i aktywności ruchowej osób starszych	Akademia Seniora - Działania zwiększające aktywność fizyczną, wzrost świadomości znaczenia ruchu dla zdrowia oraz rozwój infrastruktury z uwzględnieniem form aktywności	Zajęcia z gimnastyki co najmniej 2 razy w tygodniu organizowane na gminnych obiektach sportowych w co najmniej dwóch miejscowościach. Zajęcia na obiektach zewnętrznych pod okiem trenera/rehabilitanta - co najmniej raz w miesiącu. Marsze nordic walking z instruktorem raz w miesiącu (z wyłączeniem przerwy wakacyjnej).	GOSiR GOK	Zadanie realizowane	środki własne oraz środki zewnętrzne
	Wspieranie rozwiązań zwiększających motywację seniorów do aktywności fizycznej i wyboru zachowań prozdrowotnych	Pogadanki z rehabilitantem co najmniej raz na kwartał.		Zadanie realizowane	środki własne oraz środki zewnętrzne
	Zapewnienie seniorom miejsc rekreacji ruchowej dla umożliwienia regularnej aktywności ruchowej.	Liczba miejsc rekreacji z siłowniami zewnętrznymi.		Zadanie realizowane	sukcesywnie, zgodnie z planem inwestycyjnym
	Rozpowszechnienie informacji na temat oferty dla osób starszych w zakresie aktywności fizycznej.	Liczba i rodzaj materiałów promocyjnych.		Zadanie realizowane /Nowiny Komornickie, internet/	Środki własne

IV. Zapewnienie warunków do budowania relacji międzypokoleniowych	Organizowanie i promowanie przestrzeni do kontaktów społecznych o charakterze międzypokoleniowym	Liczba imprez o charakterze międzypokoleniowym	Instytucje Kultury Szkoły Przedszkola	Zadanie realizowane	środki własne oraz środki zewnętrzne
	Kreowanie wolontariatu młodzieżowego działającego na rzecz osób starszych. Zorganizowanie wolontariatu dla osób starszych, potrzebujących pomocy w codziennym życiu	Liczba wolontariuszy	UG Komorniki GOK OPS	Zadanie nie rozpoczęte	Środki własne Środki zewnętrzne
V. Zapewnienie dostępu do szerokiej oferty edukacyjnej i kulturalnej. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych.	Kreowanie wizerunku nowoczesnego seniora zorientowanego w nowoczesnych technologiach.	Liczba uczestników kursów/warsztatów z obsługi komputera i korzystania z usług internetowych	GOK UG Komorniki	Zadanie realizowane	Środki własne Środki zewnętrzne
	Zwiększenie udziału seniorów w życiu kulturalnym gminy.	Zastosowanie zniżki na biletowane imprezy organizowane przez GOK	GOK	Zadanie realizowane	Środki własne
	Urozmaicenie aktywności kulturalnej seniorów.	Liczba spotkań z ciekawymi ludźmi, wykładów, koncertów i imprez adresowanych dla seniorów.	GOK UG Komorniki	Zadanie realizowane	Środki własne
	Pomoc w organizowaniu dojazdu na gminne imprezy kulturalne seniorom z dalszych miejscowości.	Liczba sfinansowanych dojazdów.	UG Komorniki GOK PUK Komorniki	Zadanie realizowane	Środki własne

	Pomoc w realizacji wycieczek wyjazdowych organizowanych przez seniorów.	Dofinansowanie transportu na wycieczki krajoznawcze. Wyposażenie członków Klubów seniora w koszulki i gadżety.	GOK UG Komorniki	Zadanie realizowane	środki własne
	Wspieranie nieformalnej edukacji artystycznej, służącej rozwijaniu talentów i pasji osób starszych oraz upowszechnienie ich twórczości.	Liczba spotkań/wystaw/koncertów.	GOK	Zadanie realizowane	środki własne
VI. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom starszym	Zwiększanie świadomości osób starszych na temat przemocy i instytucji, do których można zwrócić się w razie zagrożenia	Liczba spotkań/szkoleń.	UG Komorniki Kluby seniora Policja Straż Gminna OPS OSP	Zadanie realizowane	środki własne oraz środki zewnętrzne
	Organizacja spotkań, pogadań z przedstawicielami policji, straży gminnej na temat zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania .				Środki własne Środki zewnętrzne
	Organizacja szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy				
	Zwiększenie świadomości seniorów o swoich prawach.	Poradnictwo prawne – zorganizowanie spotkań z prawnikiem przynajmniej raz w roku.	UG Komorniki	Zadanie realizowane	Środki własne Środki zewnętrzne

VII. Zapewnienie seniorom wsparcia w życiu codziennym	Planowanie transportu komunikacji gminnej z uwzględnieniem potrzeb osób starszych (częstotliwość, lokalizacja przystanków i likwidacja barier architektonicznych, godziny kursowania).	Zagwarantowanie stałego miejsca przedstawicielom seniorów w spotkaniach konsultacyjnych dot. komunikacji gminnej.	UG Komorniki Rada Gminy	Zadanie realizowane	Środki własne
	Wdrożenie polityki informacyjnej. Promocja osób starszych - budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych.	Zapewnienie aktualnej informacji skierowanej do seniorów na stronie internetowej, za pomocą aplikacji.	UG GOK	Zadanie realizowane	środki własne
		Wydanie broszury informacyjnej dla seniorów (prawa seniorów, dostępne usługi i programy).	UG GOK	Informacje przekazywane na bieżąco w Nowinach Komornickich i w internecie	środki własne
		Stała rubryka w Nowinach Komornickich poświęcona seniorom	UG Nowiny Komornickie	Zadanie realizowane	Środki własne
	Udostępnienie zasobów materialnych gminy, w tym pomieszczeń dla organizacji senioralnych	Nieodpłatne udostępnianie obiektów wg regulaminu.	GOK	Zadanie realizowane	Środki własne
	Uruchomienie Karty Seniora	Wdrożenie Programu Karta Seniora do 2021 r.	UG Komorniki	Zadanie zrealizowane	Środki własne
VIII. Włączenie potencjału osób starszych w obszar	Zwiększenie udziału seniorów w procesach lokalnego planowania i decydowania.	Liczba spotkań z udziałem przedstawicieli seniorów.	UG Komorniki Jednostki organizacyjne	Zadanie realizowane	Środki własne Środki zewnętrzne

aktywności społecznej	Organizowanie przestrzeni publicznej z myślą o seniorach.	Stworzenie miejsc do wspólnego spędzania czasu.	UG Komorniki Jednostki organizacyjne Kluby Seniora	Zadanie realizowane	Środki własne Środki zewnętrzne
------------------------------	---	---	--	---------------------	------------------------------------